

Kasvun ja oppimisen lautakunta 04.06.2025 § 132

§ 132

Lausunto valtuustoaloitteeseen ulkovälituntien palauttamiseksi yläkouluihin

Valmistelijat / lisätiedot:
Kolomainen Anastasia
Wendell Kasper
Plosila Riina
Stolt-Haglund Ida
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen vastauksen valtuutettu Henna Kajavan ja 17 muun kaupunginvaltuutetun 9.12.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen ulkovälituntien palauttamiseksi yläkouluihin.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Henna Kajava ja 17 muuta kaupunginvaltuutettua ovat 9.12.2024 jättäneet valtuustoaloitteen, jossa todetaan, että Espoon yläkouluissa ei enää ole ulkovälitunteja. Valtuustoaloitteessa todetaan, että yläkoululaiset viettävät koulupäivät kokonaan sisällä, kun välitunneilla ei tarvitse mennä ulos. Raikkaan ulkoilman puute yhdistettynä siihen, että oppilaat viettävät ajan kännyköillä, heikentää jaksamista, keskittymistä, sekä oppimista.

Aloitteessa esitetään, että yläkoulun oppilaille olisi kaikille pakolliset ulkovälitunnit, jos oppilaalla ei ole erityistä syytä jäädä sisälle. Jokainen välitunti ei olisi pakollinen ulkovälitunti, mutta päivä- tai viikkotasolla määritettäisiin pakollisille ulkovälitunneille minimimäärä.

Valmistelu

Lausunto on valmisteltu kasvun ja oppimisen toimialalla suomenkielisen perusopetuksen ja ruotsinkielisten sivistyspalveluiden tulosityksiköiden yhteistyönä.

Espoon nuorisovaltuuston kuuleminen tehtiin yleiskokouksessa 20.02.2025. Nuorisovaltuuston lausunto on oheismateriaalina. Suomenkielisen perusopetuksen liikunnan kehittäjäopettajien näkemyksiä on kuultu tammikuun 2025 aikana.

Ulkovälituntien järjestäminen 7–9 luokilla

Koulujen välituntitoiminnan suunnittelua ohjaa opetussuunnitelman perusteet. Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Espoossa koulujen välituntitoiminta suunnitellaan siten, että se vahvistaa yhteisöllisyyttä ja kehittää oppilaiden sosiaalisia suhteita. Koulun tiloja kehitetään niin, että ne innostavat, motivoivat ja virkistävät oppilaita välitunneilla. Oppilaat ovat mukana toiminnan suunnittelussa. Kouluissa välituntien suunnittelussa otetaan huomioon muun muassa henkilöstö- ja välineresurssit, tilojen kapasiteetti sekä viihtyvyys ja virkkeellisyys. Espoon koulujen piha-alueet ja lähiympäristö ovat koulun sijainnista ja rakennuksesta riippuen hyvin vaihtelevat. Erityisesti väistötiloissa olevilla kouluilla ei ole välttämättä viihtyisiä ja virikkeellisiä piha-alueita. Yhtenäiskouluissa puolestaan haasteita aiheuttaa suuret oppilasmäärät piha-alueiden kapasiteettiin nähden. Monissa kouluissa, joissa piha-alueet ovat välituntitoimintaan hyvin soveltuvia järjestetään jo nykyisellään pakollisia ulkovälitunteja.

Välituntitoiminta edellyttää aina koulun aikuisten valvontaa, niin sisä- kuin ulkotiloissa. Pakollisten ulkovälituntien kohdalla koulujen tulee järjestää välituntivalvonta pääsääntöisesti ulkona ja oppilaiden saaminen ulkotiloihin koetaan niin oppilaiden kuin opettajien taholta haastavaksi.

Liikunnan kehittäjäopettajien näkemyksiä

Liikunnan kehittäjäopettajien palautteen perusteella voidaan todeta, että riittävällä liikuntatuntien määrällä sekä mahdollisuudella järjestää välitunti- ja kerhotoimintaa koulun välittömässä läheisyydessä on välituntiliikuntaa merkittävämpi rooli koulupäivän aikaisessa liikunnassa. Opettajien kokemusten perusteella yläkoululaisten liikkumista ja yhteisöllisyyttä parhaiten lisäävät toimenpiteet ovat olleet erilaisten liikuntavälineiden hankkiminen, sekä liikuntasalissa toteutettavat liikuntavälitunnit. Sulan maan aikaan myös koulunpihalla olevat koripallokorit, pienpelikentät, ja vastaavat välineet ja alueet ovat välitunneilla aktiivisessa käytössä.

Liikunnan kehittäjäopettajien toimesta kerätyn oppilaspalautteen mukaan koulussa, jossa oli pakollinen ulkovälitunti, oppilaat kokivat tarkoituksella viivyttelevänsä ulos menemistä ja piileskelevänsä muun muassa wc-tiloissa välituntien aikaan. Ulkovälitunnilla oppilaat omien sanojensa mukaan seisoskelevat ulko-ovien luona katoksen alla etenkin talvikaudella.

Edellä mainitut seikat aiheuttavat opettajien mielestä oppilaiden ja opettajien välistä vastakkainasettelua, mikä ei edistä hyvän ilmapiirin ja luottamussuhteen rakentumista.

Espoon nuorisovaltuuston lausunto

Espoon nuorisovaltuusto on antanut asiasta lausunnon. Lausunnossaan nuorisovaltuusto toteaa, että vaikka huoli lasten ja nuorten liikunnasta on aito ja perusteltu, ei pakolliset ulkovälitunnit ole realistinen ratkaisu

ongelmaan. Pakolliset ulkovälitunnit eivät nuorisovaltuuston mukaan vähentäisi älypuhelisten käyttöä.

Pakollisten ulkovälituntien sijaan nuorisovaltuusto kannattaisi ulkovälituntien kehittämistä houkuttelevaksi vaihtoehdoksi sisävälitunneille esimerkiksi ulkoalueiden viihtyisyyden parantamisella. Lisäksi nuorisovaltuusto esittää, että koulujen liikuntasalit voitaisiin ottaa oppilaiden käyttöön välituntien ajaksi.

Johtopäätökset ja päätösesitys

Tutkimustiedon valossa liikunnan määrän lisääminen koulupäivien yhteyteen lisää hyvinvointia, kehittää vuorovaikutuskykyä, psyykkistä toimintakykyä, parantaa oppimistuloksia, lisää kouluviihtyvyyttä ja oppimismotivaatiota.

Yläkoulun oppilaita tulisi jatkossa kannustaa viettämään enemmän välitunteja ulkona ja vähentämään älypuhelisten käyttöä välitunneilla. Tätä voisi tukea parantamalla ulkovälituntien houkuttelevuutta koulupihojen sekä -välineiden avulla.

Ottaen huomioon välituntitoiminnan järjestämiseen liittyvät yhteiset linjaukset, koulujen fyysisen ympäristön ja resurssien monimuotoisuus sekä nuorisovaltuuston ja liikunnan kehittäjäopettajien lausunnossa esittämät huomiot pakollisten ulkovälituntien lisäämistä kaikkiin Espoon yläkouluihin ei nähdä tarkoituksenmukaisena. Sen sijaan Espoossa jatkossa kiinnitetään huomiota aktiivisen välituntitoiminnan mahdollistamiseen niin sisä- kuin ulkotiloissa koulujen fyysinen ympäristö ja resurssit huomioon ottaen. Tarkoituksenmukaisena nähdään, että koulut voivat jatkossakin päättää, mitkä välitunneista ovat pakollisia ulkovälitunteja. Lisäksi suositellaan, että koulut järjestävät pakollisia ulkovälitunteja mahdollisuuksiensa mukaan.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Nuorisovaltuuston lausunto valtuustoaloitteeseen ulkovälitunneista
- Valtuustoaloite ulkovälituntien palauttamiseksi yläkouluihin, Henna Kajava ja 17 kaupunginvaltuutettua

Tiedoksi